

עין משפט נר מצוה

מזו:

ר"ן

לװס. כלומר האִסֶּה ובעלי חוב צאִין ונפרעִין. דנהי דמתסרי עלה נכסי בעלה מיהו אכתי שיעצודה אנכסיה קאי הילכך בעלי חוב צאִין ונפרעִין. דאפילו לחנן דאמר^(י) דהמפרנס אשמו של מצירו הניח מעותיו על קרן הכזי ה"מ צמעלה לה מזונותיה אבל כשהיא לווה חייבת היא צמה שלוותה ובעלי חוב נפרעִין מן הבעל דמוציאִין מזה ונותנין לזה מדר'. נתן. וצוה יִלְאִתי ידי חובתי מכל מה שהארִיך הרעז"ל צוה: **מאי טעמא בעלי חובינ צאִין ונפרעִין לאו משום דחלופיהן** לאו בגדוליהן דמו. דקס"ד דכיון דצשעה שהיא לווה משעבדת נכסי הבעל הרי היא כמחלפת נכסי הבעל צנכסי אחרים כיון דלצסוף בע"מ צאִין ונפרעִין נהי דקא ארמין מ"ט בע"מ צאִין ונפרעִין לאו היא גופה קשיא לן דלדידהו ליכא ליסורא כלל אלא הכי קאמר כיון דלצסוף בעלי חוב צאִין ונפרעִין היכי שרית לה ללוות כך פירשו רבותי. ולי נראה דה"ק אס איתא דחלופיהן בגדוליהן דמו היאך בעלי חובינ צאִין

ונפרעִין דנהי דמדינא מוציאִין מזה ונותנים לזה מדרבי נתן הכא אִנן סהדי דאדעתא דידה נחית ולאז אדעתא דבעל כי היכי דלא לעביד היא איסורא על ידיהו. ונראה לי דלהכי פשיט לה מהך ברייתא ולא פשיט מסיפא דמתני' דהאומר לצנו קונס שאתה נהנה לי וכו' דמתן בסיפא לווה ובעלי חוב צאִין ונפרעִין משום דליהו לא הוי כמחליף דהא מני קני נכסי אבל אשה שאִין לה קנין צלא בעלה סליק אדעתין דהויא כמחלפת נכסי הבעל ממנש. ומשני ודילמא לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר כשהוא צא להחליף איסור צהיתר לכתחלה צידים אסור והחליפין אסורין אבל זו בשעה שלוותה אע"פ שהצבע מתחייב אִין כאן חליפי איסור ממנש הילכך יכולה היא ללוות ולאכול ואע"פ שאח"כ נפרעִין מן הבעל דיעבד הוא שנעשו חליפין למנש שאכלה: **ס"ש המקדש צערלה אינה מקודשת מכרן וקידש צדמיהן הרי זו מקודש**. דקס"ד דכיון שאסור ליהנות מן החליפין אפילו עבד ונהנה שהחליפין צאחר דליהוי חליפי חליפין אסורין ומשום הכי קשיא ליה בשעבד וקידש צדמיהן למה היא מקודשת גמורה ואינה זריכה לקדש פעם אחרת דאי אסירי חליפין מדרבנן הוה לן לאכרובה קדושי אחרניי. ואמרין הכא גמי לכתחלה הוא דלא ואי עבד עבד כלומר לכתחלה הוא שאסור ליהנות מן החליפין אבל אם עבד ונהנה נהנה דחליפין מותרין: **ורענין הלכה לגבי נזדר עגמו דאמר אלו אפילו החליפין אחר נזדר אסור צהן והיינו מתני'** אבל כשהדירו אחר וכן גמי צנודר עגמו דלא אמר אלו מסתבצרה דלקולא נקיטי' דכיון דצכי האי גוונא גבי איסורי הנאה דעלמא לינא למימר דחלופיהן בגדוליהן דמי אלא מדרבנן בעלמא וכדפרישית לעיל הוה ליה ספיקא דרבנן ולקולא ואפילו עבד והחליפין חליפין מותרין. אבל הרב רצינו משה צר מיימון ז"ל כתב צפ' חמישי מהלכות נדרים (הלכה ט"ו) הרי גדוליהן וחלופיהן ספק לפיכך חצרו אסור בגידולי פירות אלו וחלופיהן. והרמצ"ן ז"ל מסתם לה סתומי לקמן צפרק הנודר מן הירק: **בַּרְתַנִי הריני עליך חרם**. שמהא הנאחת עליו כחרם של צדק הצית. וצגליל מייירי דסתם חרמים לצדק הצית (לעיל דף יח:). **הרי אם עלי**. שיהא הנאת חצרו עליו כחרם: **מוסרין צדצר של עולי צנל**. שהפקירום עולי צנל לכל ישראל:

לחצווע מודר אבל הכא דבעלי חובות יֵש לו על הבעל שהבעל חייב צמוזות אשמו א"כ מה שסם מלוים לה הוי ממש חליפי מעות הבעל: **דילמא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. כלומר למה דוקא צדיעבד קאמר דאז בעלי חובינ נפרעִין אבל לכתחילה לא תלוה וכשלוותה הרי זה דיעבד שאִין זה חליפי איסור ממנה שעדיין האיסור לא צא אבל מעיקרא סלקא דעתך דשרוי רבנן ללוות בתחילה ולגרוס דברים שינא לרדי איסור לכן פשיט מנייה דחליפי (טומאה) מותרין: ת"ש המקדש [בערלה] [דבטי ערלה פ' בדברים של ערלה] או בלאי הברם אינה מקודשת בשום דאיסורי הנאה אינן ולא הוי במוין. מכרס וקדש צדמיהן צערלה וכלאי הכרם מקודשת דאִין מוספין דמיהן אלמנא שרי לאתהניי בחליפין דאי אסור ליהנות היה לנו לומר דאסור לשהות עמה צחות קידושין: ח"ג הא לכתחילה הא דיעבד. כלומר אכתי אינעביא ליה אי מותר לכתחילה הוא אז דוקא דיעבד אבל לכתחילה לא ואע"ג דעל ידי הקידושין הוא נהנש ממנה לכתחילה דוקא צקידושין שלא חקט חכמים להפקיע הקידושין דכיון שהיא אשמו הוא חייב ליהנות ממנה אבל משאר הנאות אם אסור למוכרם אם לקח מן המעות כלי אסור ליהנות ממנו דאסור צחלופיהן קריין ציה. מפירו"ש רצינ"ו שמע"ן מקול"י: הריני עליך חרם המודר אסור. דהכי קאמר הרי ממנו אסור עליך. הרי אתה עלי חרם. הכי קאמר הרי ממוקן עלי כחרם ומרס הוי הקדש דקתם מרס לצדק הצית: ומותרים בדברים של עולי בבל בגון בור שבאמצע הדרך שעשאורוי עולי גולה. לפי שהפקירוהו לכל ישראל ולא נטתוה להם להיות שותפין (קך) [צן] לענין שיוכל האחד

השותפין פרק חמישי נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

או דילמא. הכי קאמר דודאי אסור צחלופיהן **א** (א) דומיא דגידולין נינהו וכי היכי דאסור צגידולין הכי גמי אסור צחליפין: **קונס שאני נהנש לך לווה ובעלי חובינ צאִין ונפרעִין**. מצעלה דרצון הבעל הוא שיליו לה. והא הכא **א** (א) דלוותה מאחרים דחילופי ממונו של בעל הוי ולא

מיתסר אלמא דאִין אדס אוקר דצר שלצ"ל על חצירו דהא נפרעִין מצעלה: **לאז גגידולין דמי**. וצגידולין אסור אבל צחליפין מותר: **אמר רבא**. לעולם אימא לך דחליפין צגידולין דמו ומיתסרי ואהכי לכתחילה לא תלוה ותאכל אבל צדיעבד צפיר דמי. והא דאמרין צכך פירקא דלעיל (דף מג.) המודר הנאה מחצירו ואִין לו מה יאכל נותן לזה וצא הלה ונטול מזה לא דמיא להא דהאי לא רמי עליה דהאי למיפרנסיה והאי דקיהיב להאי אימור לא משום מודר קא יהיב ליה אלא מתנה צעלמא הוא דקא דקא יהיב להאיך אבל האי צעל דלמפרנסה קאי אימא **א** (א) דליתסר ליה לפרוע לצעל חוב לכתחילה הוא דלא: **סא שמע**. חוב לכתחילה הוא הנאה אינה

מקודשת: **מכרן וקידש צדמיהן מקודשת**. אלמא דחליפין לאז צגידולין דמו דגידולין אסור וצחליפין משתרי: **ה"ג**. מייירי דלכתחילה לא ימכור ואס קידש צדמיהם מאי דעבד עבד: **בַּרְתַנִי הריני עליך חרם**. נכסי יהיו עליך חרם: **המודר אסור**. אבל המדיר מותר: **והצור**

או דילמא חליפין מיחברי בידי דהוח אגידולים. אף על גב דליתנהו צעולם וגידולים פשיטא כיון דיונא מגוף האיסור אִין חילוק ציט לצן חצירו: לוח ובעלי חובינ באין ונפרעִין. אפילו לחנן דאמר הנית מעותיו על קרן הכזי הני מילי צמפרנס מעלמא אבל למה חייב הבעל לשלם דלאמרין צכחצויות (דף קז:) גבי ממתנת דאִין לה מזונות כגון למה וכללה ועמדה ומילאנש משמע הא אם לא מילאנש חייב הבעל לשלם מה שותה ואִין זה כמו פורע חצוי דאסרין אלינא דרבנן דמייירי הכא צשעשה שותה אמרה שלא יפרשו אלא מנעלה: לאו בשום דהחליפין לאו בגידולין דמו. דאיתלפו אותן מעות שקבל מן הבעלים שאסורין

עליה וכיון שחייב הבעל לפרוע למלוה הרי נעשו כבר המעות שנותן לאשה חליפי קונם ומהא דתנן לעיל צפרק אִין צין המודר (דף מג.) שמוחר המדיר לפרוע לחטוי ולפועלים אינו יכול להציא ראייה דשאני התם דאִין המדיר חייב לפרוע להם הילכך מה שסם טותנים לו למודר לא הוי חליפי קונם דמתנה בעלמא יהיבי למודר ומה שהמדיר נותן להם אינו אלא מתנה בעלמא דאי צעי לא יהיב ליה מדיר: **דילמא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. הא דמיעביא ליה אי חליפין אסורים היינו אם לכתחילה אסור להחליפין וליהנות מן הדמים אבל אם החליפין צדיעבד הדמים מותרים והכא צדיעבד קאמר אם למה בעלי החובינ צאִין ונפרעִין ונראה לפרס דאפילו לכתחילה ליה כדמשמע ליטנא דצרייתא דקמני לוח ולא קמני למה ומציב ליה צדיעבד כיון שהמלוה נותן לה המעות קודם שקבל תמורתו מן הבעל דאיסורא דרבנן בעלמא הוא ולא אסרו אלא היכא שהוא מחליפן ממנש: אם מכרן וקידש בדריהן מקודשת. אלמא חלופי אסורי שרי דאי אסריה לא הא יהיב לה מדיר ומשני הכא גמי כיון דמכרן צדיעבד שרי דמיה: **בתנ'** הריני עליך חרם המודר אסור. אבל לא הוחר אע"ג דלא אמר ואנא עליך לא: שניהם אסורים. הא לא אנטריך אלא אגב דצעי למתני שניהם מותרים צדצר של עולי צנל לכל ישראל: לאשמועינן דהפקר הוי ולא דשותפין:

עליה וכיון שחייב הבעל לפרוע למלוה הרי נעשו כבר המעות שנותן לאשה חליפי קונם ומהא דתנן לעיל צפרק אִין צין המודר (דף מג.) שמוחר המדיר לפרוע לחטוי ולפועלים אינו יכול להציא ראייה דשאני התם דאִין המדיר חייב לפרוע להם הילכך מה שסם טותנים לו למודר לא הוי חליפי קונם דמתנה בעלמא יהיבי למודר ומה שהמדיר נותן להם אינו אלא מתנה בעלמא דאי צעי לא יהיב ליה מדיר: **דילמא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. הא דמיעביא ליה אי חליפין אסורים היינו אם לכתחילה אסור להחליפין וליהנות מן הדמים אבל אם החליפין צדיעבד הדמים מותרים והכא צדיעבד קאמר אם למה בעלי החובינ צאִין ונפרעִין ונראה לפרס דאפילו לכתחילה ליה כדמשמע ליטנא דצרייתא דקמני לוח ולא קמני למה ומציב ליה צדיעבד כיון שהמלוה נותן לה המעות קודם שקבל תמורתו מן הבעל דאיסורא דרבנן בעלמא הוא ולא אסרו אלא היכא שהוא מחליפן ממנש: אם מכרן וקידש בדריהן מקודשת. אלמא חלופי אסורי שרי דאי אסריה לא הא יהיב לה מדיר ומשני הכא גמי כיון דמכרן צדיעבד שרי דמיה: **בתנ'** הריני עליך חרם המודר אסור. אבל לא הוחר אע"ג דלא אמר ואנא עליך לא: שניהם אסורים. הא לא אנטריך אלא אגב דצעי למתני שניהם מותרים צדצר של עולי צנל לאשמועינן דהפקר הוי ולא דשותפין:

עליה וכיון שחייב הבעל לפרוע למלוה הרי נעשו כבר המעות שנותן לאשה חליפי קונם ומהא דתנן לעיל צפרק אִין צין המודר (דף מג.) שמוחר המדיר לפרוע לחטוי ולפועלים אינו יכול להציא ראייה דשאני התם דאִין המדיר חייב לפרוע להם הילכך מה שסם טותנים לו למודר לא הוי חליפי קונם דמתנה בעלמא יהיבי למודר ומה שהמדיר נותן להם אינו אלא מתנה בעלמא דאי צעי לא יהיב ליה מדיר: **דילמא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. הא דמיעביא ליה אי חליפין אסורים היינו אם לכתחילה אסור להחליפין וליהנות מן הדמים אבל אם החליפין צדיעבד הדמים מותרים והכא צדיעבד קאמר אם למה בעלי החובינ צאִין ונפרעִין ונראה לפרס דאפילו לכתחילה ליה כדמשמע ליטנא דצרייתא דקמני לוח ולא קמני למה ומציב ליה צדיעבד כיון שהמלוה נותן לה המעות קודם שקבל תמורתו מן הבעל דאיסורא דרבנן בעלמא הוא ולא אסרו אלא היכא שהוא מחליפן ממנש: אם מכרן וקידש בדריהן מקודשת. אלמא חלופי אסורי שרי דאי אסריה לא הא יהיב לה מדיר ומשני הכא גמי כיון דמכרן צדיעבד שרי דמיה: **בתנ'** הריני עליך חרם המודר אסור. אבל לא הוחר אע"ג דלא אמר ואנא עליך לא: שניהם אסורים. הא לא אנטריך אלא אגב דצעי למתני שניהם מותרים צדצר של עולי צנל לאשמועינן דהפקר הוי ולא דשותפין:

עליה וכיון שחייב הבעל לפרוע למלוה הרי נעשו כבר המעות שנותן לאשה חליפי קונם ומהא דתנן לעיל צפרק אִין צין המודר (דף מג.) שמוחר המדיר לפרוע לחטוי ולפועלים אינו יכול להציא ראייה דשאני התם דאִין המדיר חייב לפרוע להם הילכך מה שסם טותנים לו למודר לא הוי חליפי קונם דמתנה בעלמא יהיבי למודר ומה שהמדיר נותן להם אינו אלא מתנה בעלמא דאי צעי לא יהיב ליה מדיר: **דילמא** לכתחילה הוא דלא הא דיעבד עבד. הא דמיעביא ליה אי חליפין אסורים היינו אם לכתחילה אסור להחליפין וליהנות מן הדמים אבל אם החליפין צדיעבד הדמים מותרים והכא צדיעבד קאמר אם למה בעלי החובינ צאִין ונפרעִין ונראה לפרס דאפילו לכתחילה ליה כדמשמע ליטנא דצרייתא דקמני לוח ולא קמני למה ומציב ליה צדיעבד כיון שהמלוה נותן לה המעות קודם שקבל תמורתו מן הבעל דאיסורא דרבנן בעלמא הוא ולא אסרו אלא היכא שהוא מחליפן ממנש: אם מכרן וקידש בדריהן מקודשת. אלמא חלופי אסורי שרי דאי אסריה לא הא יהיב לה מדיר ומשני הכא גמי כיון דמכרן צדיעבד שרי דמיה: **בתנ'** הריני עליך חרם המודר אסור. אבל לא הוחר אע"ג דלא אמר ואנא עליך לא: שניהם אסורים. הא לא אנטריך אלא אגב דצעי למתני שניהם מותרים צדצר של עולי צנל לאשמועינן דהפקר הוי ולא דשותפין:

קאמר ממנו עליך הקדש (בבצה לט.). הרי את עלי חרם הנודר אסור. הכי קאמר ליה הרי ממוקן עלי כסתם חרמים שהן לצדק הצית, הלכך הוחר אסור ליהנות משל המודר, דכתיב לא יחל דברו, ורשאי הוא לאסור עצמו צממון חצרו (שם). **בדבר של עולי בבל**. שעולי צנל הפקירו הכל לכל ישראל, אבל דצר אותה העיר שלהם הוא, שהרי אִין לאחרים חלק עמהם, ואם הוא מצני העיר יֵש לו חלק שם ויכול לאסור הכל עליו (ראמיה"ה בשחם).

יב. א מיי פ"ה מה' אישות ה' א צ סגנ עשין מה טוש"ע אה"ע סי' כח סעיף כא כז: **יג**. ב מיי פ"ה מהלכות נדרים ה"א [ב] סגנ לאוין רמב טוש"ע י"ד סימן רכד סעיף א':

תוספות

הא שמע האומר לאשתו קונם שאני נהנה לך. ומה דהרב צתשמיש שאמר הנאת תשמישך עלי אם מיהיה משלי דלאי"כ כיון דמשועבד לה לא מני מדיר לה אי גמי דלדירה כשהיא ארוסה (ואו) וינשאל: לוח ובעלי חובינ נפרעִין. דלאמר למה וכללה ועמדה ומילאנש אִין לא מזונות הא לא מילאנש יֵש לה מזונות ואפילו רבנן דחקן דלאמר הנית מעותיו על קרן הכזי ה"מ צמפרנס אשת חצירו סתם אבל הלוה לה צחצות הלוואה נפרע מן הבעל וא"מ ולרבנן דחקן היאך פורע חובה הרי אסור לפרוע למי מודר הנאה ממנו וי"ל דהייט צפרוע חוב חצירו שהוא יכול לחצווע ולומר פרע לי מה שפרעמי צצנילך והוי חלוני הלווה ממנש אבל כשהוא אִין חייב לפרוע לו כלל מה שפרע צצנילה: **מאי מועטא בעלי** חובות חוורין ונפרעִין לאו דחילופין לאו בגדוליהן דמו. ושרוי ליהנות למודר דאי אסורין אי"מ מעות שמוסרין ליה המלוים הוי חליפי מעות הבעל ומההוא דמתן (לעיל דף מג.) המודר הנאה מחצירו הויך אבל חטוי הצינל אלא וכו' לא מני למיטעש צצנין דסתם חטוי לית ליה למיחצב מדיר מן המדיר הילכך מתנת חנם הוא דיהיב לחטוי ואם ירנא חטוי עדיין ויכל

אמר רבא. כלומר לעולם אימא לך דגגדולין סם והאי לוח ואוכלה, דלמא לכתחלה הוא דאסור ללוות על נכסיו (ראמיה"ה בשחם). מכרן וקידש בדמיהן הרי זו מקודשת. דאִין דמים מתפסין צאיסור (קדושין יז:) דלא מיתפסי צאיסורא וממונא הוא, אע"ג דליהו אסור לאתהניי מייניהו מיהו הדיא הנאה מטיא ליה על ידי ערלה, אבל אידי לא מערלה קא מטיא לה, ודוקא קידושי אשה, אבל איתגמיהו מייניהו מדרבנן אסור (ע"י יז:). המודר אסור. מי שהוטל עליו הוחר אסור ליהנות מזה שנדר הנדר, דהכי